

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS EKSTREMALIŲ SITUACIJŲ KOMISIJOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2013-06-26 Nr. 73-3
Vilnius

Posėdis įvyko 2013 m. birželio 26 d. 16.00–17.00 val. posėdžių salėje Nr. 1, Vidaus reikalų ministerija, Šventaragio g. 2, Vilnius.

Posėdžio pirmininkas – Dailis Alfonsas Barakauskas, vidaus reikalų ministras, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ekstremalių situacijų komisijos (toliau – VESK) pirmininkas.

Posėdžio sekretorius – Rimantas Žemaitis, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – PAGD) Civilinės saugos valdybos Ekstremalių situacijų planavimo skyriaus vyresnysis specialistas.

Posėdžio dalyviai:

VESK nariai:

Dailis Alfonsas Barakauskas – vidaus reikalų ministras (VESK pirmininkas), Žimantas Pacevičius – vidaus reikalų viceministras (VESK pirmininko pavaduotojas), Remigijus Baniulis – PAGD direktorius, Vainius Butinas – Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos vadas, Dalius Labanauskas – Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Viešojo valdymo ir socialinės aplinkos departamento Nacionalinio saugumo ir krizių valdymo skyriaus vedėjas, Tomas Karpavičius – Susisiekimo ministerijos kancleris, Gediminas Miškinis – Ūkio ministerijos kancleris, Dalia Miniataitė – Žemės ūkio ministerijos kanclerė, Dainius Numgaudis – Švietimo ir mokslo ministerijos kancleris, Saulius Stripeika – teisingumo viceministras, Jūratė Raguckienė – Užsienio reikalų ministerijos kanclerė, Romualdas Vaišnoras – Valstybės saugumo departamento direktoriaus pavaduotojas.

Įgalioti asmenys:

Saulius Gagas – Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos Viešosios policijos valdybos viršininkas, Kęstutis Janulevičius – Energetikos ministerijos Informacijos valdymo skyriaus vedėjo pavaduotojas, Gediminas Užubalis – Finansų ministerijos Teisės departamento direktorius, Gediminas Markauskas – Aplinkos apsaugos agentūros prie Aplinkos ministerijos Avarijų prevencijos ir valdymo skyriaus vedėjas, Egidijus Karvelis – laikinai einantis Lietuvos Kariuomenės Jungtinio štabo viršininko pareigas.

Kiti asmenys:

Jonas Milius – Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktorius, Algis Baravykas – Lietuvos Kiaulių augintojų asociacijos direktorius, Vitas Volungevičius – Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Muitinės kontrolės organizavimo skyriaus viršininkas, Artūras Račkauskas – PAGD direktoriaus pavaduotojas, Jūris Targonskas – PAGD Civilinės saugos valdybos viršininkas, Marius Vitėnas – Susisiekimo ministerijos Vandens ir geležinkelių transporto politikos departamento Aplinkosaugos ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos skyriaus vyriausiasis specialistas.

DARBOTVARKĖ:

Gresiančios ekstremaliosios situacijos Lietuvai dėl Afrikinio kiaulių maro, kuris nustatytas Baltarusijoje, Gardino srityje, Ivjevsko rajone Čiapun kaime aptarimas ir reikiamų sprendimų priėmimas.

SVARSTYTA:

VESK pirmininko pavaduotojas Žimantas Pacevičius pasveikino posėdžio dalyvius, supažindino su darbotvarke ir paprašė Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau – VMVT) direktorių Joną Milių pristatyti klausimą. Pranešėjas posėdžio dalyvius informavo, kad Baltarusijoje, Gardino srityje, Ivjevsko rajone esančiame kaime (apie 40 kilometrų nuo Lietuvos), nustatytas Afrikinis kiaulių maras (toliau – AKM) nedideliame ūkyje, kuriame buvo laikoma 16 kiaulių. Visos kiaulės sudegintos, vykdoma aktyvi AKM stebėseną aplinkiniuose ūkiuose, kurie įeina į apsaugos ir priežiūros zonas. J. Milius pažymėjo, kad AKM – enzootinė liga, kuria serga kiaulės ir šernai. Ši greitai plintanti liga buvo nustatyta Afrikos šalyse, Rusijoje, Ukrainoje, Italijoje. Mirtingumas siekia 100 proc. Virusas šaltinis yra kraujas, audiniai, sekretai, bei išskyros iš sergančių ir nugaišusių gyvūnų, taip pat šią ligą platina ir erkių gentis *Ornithodoros*. Gydyti (vakcinuoti) nuo šios ligos nėra. Pasak J. Miliaus, paprastai tokie AKM židiniai naikinami, medinius pastatus su gyvuliais sudeginant, mūriniai pastatai taip pat dezinfekuojami ugnimi, tačiau padėtį sunkina tai, kad laikosi karšti orai. Jo teigimu, Baltarusijoje šiai problemai spręsti yra pasitelkta kariuomenė. Pranešėjas pažymėjo, kad suderinus su Europos Komisija, Baltarusijai buvo siūloma techninė ir finansinė pagalba, tačiau techninės pagalbos ši šalis atsisakė. Lietuvai yra labai svarbu žinoti situaciją Baltarusijoje.

Pranešėjas įvardino grėsmes – didelis judėjimas Lietuvos – Baltarusijos pasienyje (vien per Medininkų kontrolės punktą per dieną pravažiuoja apie 600 vilkikų ir apie 1200 lengvųjų automobilių). Pažymėjo, kad vietinės reikšmės 11 kontrolės punktų nėra muitinės ir jų tarnybos atstovų vykdančių kontrolę, kontroliuojami tik 5 tarptautiniai kontrolės punktai, todėl yra didelė užkrato (su maisto produktais, pašarais ir kitais būdais) patekimo į mūsų šalį galimybė. Tikslinga uždrausti Gyvulinės kilmės maisto produktų ir pašarų įvežimą į mūsų šalį iš Baltarusijos. Būtina stebėti situaciją Lenkijoje ir Latvijoje, kur vyksta didelis judėjimas ir taip pat šiai ligai išplisti yra galimybės. AKM išplitus Lietuvoje pasekmės mūsų ekonomikai būtų labai skaudžios – sustabdytas kiaulienos eksportas mažiausiai trims metams (šiuo metu aktyviai deramasi dėl maisto produktų eksporto su Kinija ir JAV ir kitomis šalimis).

Dėl AKM ypatingoji padėtis Lietuvoje nėra paskelbta, tačiau ypatingu režimu - visą parą - dirbs Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnyba. Lietuva prieš agresyvų AKM, prie jos sienų priartėjusį iš Baltarusijos, kovos dezinfekcinėmis priemonėmis.

Pasienio kontrolės punktuose būtina sumontuoti specialią įrangą, kuria būtų galima dezinfekuoti sieną kertančias transporto priemones ir žmones. VMVT paskaičiavimais specialios įrangos įsigijimui reikėtų mažiausiai 250 tūkst. litų ir dar apie 500 tūkst. litų dezinfekcinėms priemonėms (per metus), kurios būtų purškiamos ant transporto priemonių. Šios lėšos galėtų būti skiriamos iš valstybės rezervo.

Atsakydamas į posėdžio dalyvių klausimus pranešėjas pažymėjo, kad AKM žmogui nėra pavojingas, tačiau gali padaryti didžiulius ekonominius nuostolius šalies maisto pramonei. Pažymėjo, kad AKM inkubacinis laikotarpis 5-19 dienų po kurių gyvulį ištinka mirtis.

Algis Baravykas – Lietuvos Kiaulių augintojų asociacijos direktorius pažymėjo, kad su stambiais kiaulių augintojais problemų nėra, kompleksai patikrinti, sustiprinta jų biologinė apsauga, tačiau didžiausią nerimą kelia smulkieji augintojai, kuriuos kontroliuoti yra sudėtinga. Taip pat atkreipė dėmesį, kad iš eksporto Lietuva gauna apie 2 milijardus litų, todėl jį sustabdyti pasekmės šalies ūkiui būtų labai skaudžios.

Toliau posėdžio dalyviai apsvaustė žmonių ir transporto priemonių dezinfekavimo galimybes, specialios dezinfekavimo įrangos įsigijimo ir panaudojimo būdus. Atkreipė dėmesį, kad dėl

dezinfekavimo prie pasienio su Baltarusija gali susidaryti tiek transporto, tiek žmonių eilės. Apsvarstė žmonių ir privačių transporto priemonių dezinfekavimo kaštus, galimybę verslininkams susimokėti už jų vilkikų dezinfekavimą taip pat ir galimybę uždaryti pasienio kontrolės punktus arba apriboti žmonių judėjimą per juos. Šioje situacijoje, siekiant tinkamai valdyti gresiančią ekstremaliąją situaciją, pasiūlė aktyvuoti VMVT operacijų centrą.

Komisija nusprendė, kad nepaisant grėsmingos padėties skelbti šalyje ekstremaliąją situaciją pagrindo nėra.

NUTARTA:

VMVT

1. Įpareigoti VMVT nustatyti optimaliausią švarinimo tvarką pasienio kontrolės punktuose, paskaičiuoti optimaliausias sąnaudas šios kontrolės vykdymui ir informuoti VESK pirmininką.
2. Aktyvuoti VMVT operacijų centrą, nustatyti kontaktus su Užsienio reikalų ministerija ir atitinkamomis tarnybomis Latvijoje ir Lenkijoje, siekti nustatyti realią grėsmę Baltarusijoje ir galimą AKM plitimą Latvijoje ir Lenkijoje.
3. Sustiprinti Lietuvoje veikiančių ūkių kontrolę.

Aplinkos ministerijai

Priimti reikiamus sprendimus, siekiant sureguliuoti šernų populiaciją pasienio teritorijoje su Baltarusija.

Vidaus reikalų ministras
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
ekstremalių situacijų komisijos pirmininkas

Dailis Alfonsas Barakauskas

Posėdžio sekretorius

Rimantas Žemaitis

Užsienio reikalų ministerija
Vidaus reikalų departamentas
Ekstremalių situacijų komisija

Užsienio reikalų ministerija